

Procedury postępowania w sytuacjach trudnych wychowawczo oraz związanych z zagrożeniem dzieci i młodzieży przestępczością i demoralizacją

Wychowanie jest skomplikowanym procesem kształtowania dojrzałej osobowości człowieka, w którym świadomie powinni brać udział przede wszystkim Rodzice i Szkoła/Przedszkole. Pierwotne i największe prawa wychowawcze w stosunku do swych dzieci posiadają Rodzice, a Szkoła wspiera ich w dziedzinie wychowania. Musi istnieć spójność oddziaływań wychowawczych między Rodziną, Szkołą/Przedszkolem i innymi instytucjami wspierającymi ten proces.

**Zespół Szkolno – Przedszkolny im. Romualda Traugutta
w Grzymiszewie**

**Grzymiszew, dnia 11 grudnia 2018 roku
Aktualizacja 22 kwietnia 2024 roku**

Wstęp

Procedury postępowania w sytuacjach trudnych wychowawczo oraz związanych z zagrożeniem dzieci i młodzieży przestępczością i demoralizacją powstały dla całej społeczności szkolnej Zespołu Szkolno – Przedszkolnego im. Romualda Traugutta w Grzymiszewie. Z opracowaniem zapoznani zostaną uczniowie naszej szkoły oraz ich rodzice (prawni opiekunowie). Procedury postępowania w sytuacjach trudnych wychowawczo mają na celu zwiększenie bezpieczeństwa w szkole, zapobieganie powtarzaniu się zachowań niepożądanych poprzez wskazanie działań profilaktycznych, wypracowanie metod współpracy ze środowiskiem rodzinnym ucznia oraz ułatwienie i ujednolicenie sposobów reagowania.

O obowiązujących procedurach w sytuacjach zagrożenia wychowawcy informują rodziców na spotkaniach z rodzicami oraz uczniów podczas godzin wychowawczych. Rodzice dokumentują fakt zapoznania się z procedurami poprzez złożenie oświadczeń i podpisów w dokumentacji szkoły. Poniższe procedury publikowane są w serwisie internetowym szkoły.

PODSTAWY PRAWNE STOSOWANYCH PROCEDUR:

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz.U. z 2022 r. poz. 1700)
2. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151)
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2023 poz. 1939)
4. Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz.U. z 2024 r. poz.145)
5. Zarządzenie Nr 48 Komendanta Głównego Policji z dnia 15 września 2023 r. w sprawie metod i form wykonywania zadań przez policjantów w zakresie przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich oraz działań podejmowanych na rzecz małoletnich (Dz.U. KGP 15 września 2023 r. poz. 85)
6. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2022 r. poz. 2230, z 2023 r. poz. 1234, 2005)
7. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem (Dz.U. z 2003 r. nr 26 poz. 226)
8. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. z 2017 r. poz. 1591)

I. Rażące zachowania ucznia w szkole:

1. Znieważanie innych uczniów, ich rodziców, nauczyciela lub innych pracowników szkoły.
2. Uniemożliwianie prowadzenia zajęć.
3. Fałszowanie dokumentów (usprawiedliwień, ocen, itp.).
4. Celowe niszczenie lub kradzież mienia szkolnego lub prywatnego.
5. Wagarowanie.
6. Chuligaństwo –wszczynanie bójek, awantur, używanie wulgarnego słownictwa, wyłudzenie pieniędzy lub innych rzeczy, psychiczne i fizyczne znęcanie się nad innymi.
7. Posiadanie, handel i używanie środków odurzających i narkotyków.
8. Palenie papierosów, e-papierosów i spożywanie napojów alkoholowych.
9. Odmowę udziału w reprezentacji szkoły, jeśli został do tego wyznaczony.
10. Prezentowanie zachowań agresywnych lub przemocowych wobec kolegów i koleżanek.
11. Stosowanie Cyberprzemocy (nagrywanie, filmowanie, robienie zdjęć w celu szantażowania, wyśmiewania itp.)

II. Rodzaje kar:

1. Upomnienie lub nagana udzielona przez nauczyciela, pedagoga – ustnie.
2. Upomnienie lub nagana udzielona przez nauczyciela, pedagoga – pisemnie w dzienniku elektronicznym.
3. Rozmowa dyscyplinująca z wychowawcą i pedagogiem szkolnym w obecności rodziców.
4. Wykluczenie z uczestnictwa w wycieczkach wyjazdowych, imprezach klasowych i szkolnych.
5. Drobne prace porządkowe na rzecz szkoły, ustalone w porozumieniu z rodzicami ucznia.
6. Przeniesienie ucznia/uczennicy do równoległej klasy.

III. System reagowania

1. Należy reagować na każdą sytuację, w której występuje agresja i przemoc – brak reakcji komunikuje uczniom, że mają prawo się tak zachowywać.
2. Doraźne sytuacje wymagają szybkiej i zdecydowanej interwencji.
3. Ważne jest wykazanie troski o ucznia (dotyczy to zarówno ofiary jak i sprawcy).
4. Nie należy potępiać ucznia, ale wskazać na złe zachowania, jasno wyrażać brak zgody na stosowanie agresji i przemocy.
5. Każdą sytuację należy wnikliwie rozpatrywać.

6. Konieczne jest współdziałanie z innymi nauczycielami i pracownikami szkoły oraz udzielanie sobie nawzajem wsparcia.

IV. Formy dokumentowania interwencji:

1. Wpisy do dziennika elektronicznego np.: termin i forma powiadomienia rodziców, opiekunów – wychowawca.
2. Wpisy uwag uczniom w dzienniku elektronicznym.
3. Wpis do dziennika pedagoga szkolnego.
4. Sporządzanie notatki służbowej.
5. Kontrakty zawierane z uczniem, rodzicami (prawnymi opiekunami) – wychowawca, pedagog szkolny.

V. Procedury postępowania w sytuacjach zachowania agresywnego i z objawami przemocy ze strony uczniów.

Zachowanie agresywne to działanie skierowane przeciwko osobom lub przedmiotom, wywołującym u jednostki niezadowolenie lub gniew. Przez zachowania agresywne rozumie się następujące zachowania:

- sprzeczki z popychaniem, szturchnięciem;
- awantury - bardzo głośne kłótnie;
- autoagresja: samookaleczanie się;
- zachowanie zagrażające własnemu zdrowiu i życiu;
- wulgarne zachowanie;
- lekceważący i arogancki stosunek do uczniów oraz pracowników szkoły;
- używanie telefonów komórkowych, aparatów fotograficznych itp. w celu ośmieszania lub poniżania innych osób;
- zastraszanie;
- wyzywanie;
- dewastowanie mienia szkolnego i cudzej własności;
- naruszanie godności osobistej poprzez wyrażanie ocen negatywnych o rodzicach lub członkach rodzin rówieśników.

Zachowanie z przejawami przemocy to działanie agresywne i jednocześnie destruktywne w stosunku do innej osoby lub innych osób, w wyniku których inne osoby ponoszą uszczerbek na ciele lub w zakresie funkcji psychicznych. Przez zachowania z przejawami przemocy rozumie się następujące zachowania:

- uczestnictwo w bójkach;
- planowanie i/lub uczestnictwo w zbiorowej przemocy;
- tworzenie zagrożenia dla życia i zdrowia własnego oraz innych osób poprzez posiadanie niebezpiecznych przedmiotów (środki pirotechniczne, łańcuchy, noże, zapalniczki, kije, kastety itp.), używanie ognia na terenie szkoły, przynoszenie niebezpiecznych substancji;
- używanie telefonów komórkowych, aparatów fotograficznych itp. w celu np. szantażu innych osób;
- podżeganie do bójek;
- wymuszanie.

Jeżeli przejaw agresji lub przemocy nie został wyżej określony, pracownik szkoły decyduje o zastosowaniu odpowiedniej procedury oceniając stopień zagrożenia.

W przypadku zauważenia agresywnego (z objawami przemocy) zachowania ucznia nauczyciel/pracownik szkoły:

1. Powiadamia wychowawcę klasy o zaistniałym fakcie.
2. Wychowawca klasy :
 - przeprowadza rozmowę z uczniem, uświadamiając mu nieodpowiednie zachowanie;
 - zwraca się z prośbą o zgłoszenie się rodzica (prawnego opiekuna) do szkoły;
 - informuje rodziców ucznia o jego agresywnym zachowaniu, zwracając uwagę na przeprowadzenie przez rodziców rozmowy z dzieckiem na temat przestrzegania praw człowieka, budowania pozytywnych relacji międzyludzkich;
 - wraz z pedagogiem szkolnym analizują przyczyny zaburzonego zachowania ucznia, pomagając rodzicom w doborze metod wychowawczych ;
 - odnotowuje fakt przeprowadzonej rozmowy w notatce służbowej, którą podpisują rodzice.
3. W przypadku utrzymywania się nieprawidłowych relacji ucznia z rówieśnikami (pobicia, zaczepianie itp.), wychowawca, pedagog szkolny w porozumieniu z rodzicami dziecka kieruje je na badania psychologiczne, w celu otrzymania dalszych wskazówek dot. prowadzenia ucznia.

4. W sytuacji, kiedy uczeń w dalszym ciągu stwarza zagrożenie dla innych uczniów, pedagog szkolny w porozumieniu z dyrektorem szkoły i wychowawcą ucznia kieruje wnioskiem do Sądu Rejonowego, Wydział Rodzinny i Nieletnich w Turku o zastosowanie środka wychowawczego zapobiegającego demoralizacji ucznia.

VI. Procedura postępowania nauczyciela z uczniem sprawiającym problemy wychowawcze.

1. Wychowawca klasy :

- a) podejmuje działania wychowawcze zmierzające do eliminacji trudności i rozwiązania problemów szkolnych ucznia;
- b) informuje rodziców o istniejących trudnościach i zapoznaje ich ze swoim planem działań, jednocześnie zobowiązując rodziców do rzetelnej współpracy.

2. W przypadku utrzymujących się trudności wychowawczych z uczniem wychowawca klasy inicjuje spotkania z pedagogiem szkolnym celem uzyskania pomocy i wsparcia w przezwyciężaniu problemów wychowawczych.

3. Wychowawca informuje rodziców ucznia o możliwości uczestniczenia w spotkaniu.

4. Pedagog we współpracy z wychowawcą klasy przeprowadza diagnozę problemów wychowawczych ucznia.

5. Wychowawca występuje do rodziców o zgodę na przeprowadzenie badań w Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Turku, rzetelnie informując rodzica o znaczeniu opinii w dalszej edukacji ucznia.

6. W przypadku braku zgody rodzica na przeprowadzenie badań w poradni, a dotyczącego ucznia zagrażającego bezpieczeństwu innych, nauczyciel postępuje zgodnie z procedurą dotyczącą postępowania z uczniem agresywnym.

7. Na najbliższym plenarnym posiedzeniu Rady Pedagogicznej wychowawca szczegółowo zapoznaje grono nauczycielskie z zaistniałym problemem, przedstawia dotychczasowe działania oraz stan faktyczny.

VII. Procedura postępowania wobec ucznia uchylającego się od realizowania obowiązku szkolnego.

1. Wychowawca zobowiązany jest do prowadzenia systematycznej kontroli frekwencji uczniów.
2. Nauczyciel odnotowuje każdą nieobecność ucznia na prowadzonych przez siebie zajęciach lekcyjnych.
3. Rodzice mają obowiązek wnioskować do wychowawcy o usprawiedliwienie nieobecności dziecka niezwłocznie po ustaniu przyczyny nieobecności dziecka na zajęciach szkolnych.
4. W przypadku planowanej długotrwałej nieobecności dziecka na zajęciach, rodzice są zobowiązani do poinformowania o tym fakcie wychowawcę klasy.
5. Jeżeli nieobecności ucznia nie zostaną usprawiedliwione w wyznaczonym terminie, wychowawca powiadamia pisemnie rodziców (prawnych opiekunów) ucznia o nieobecnościach ich dziecka.
6. Rodzice mogą też być poproszeni o zgłoszenie się do szkoły w celu wyjaśnienia nieobecności dziecka.
7. W przypadku braku współpracy rodzica (opiekuna) z wychowawcą – rodzic nie uczestniczy w zebraniach, konsultacjach, nie wyraża chęci na spotkania indywidualne oraz w przypadku dalszego uchylania się ucznia od obowiązku szkolnego, wychowawca zgłasza fakt dyrektorowi szkoły i pedagogowi szkolnemu.
8. Pedagog sprawdza przyczyny nieobecności ucznia poprzez:
 - a) rozmowę z rodzicami ucznia na terenie szkoły
 - b) wywiad w domu rodzinnym ucznia
9. Wychowawca, pedagog szkolny, oraz rodzice ucznia podejmują wspólne działania zaradcze w celu regularnego realizowania obowiązku szkolnego przez danego ucznia.

10. W sytuacji, gdy uczeń w dalszym ciągu nie realizuje obowiązku szkolnego pedagog szkolny w porozumieniu z wychowawcą i dyrektorem pisemnie informuje Sąd Rejonowy, Wydział Rodzinny i Nieletnich w Turku o uchylaniu się ucznia od obowiązku szkolnego.

VIII. Procedura wobec ucznia palącego papierosy na terenie szkoły

1. Powiadomienie wychowawcy.
2. Wpis uwagi do dziennika elektronicznego.
3. Rozmowa dyscyplinująca wychowawcy z uczniem, uświadomienie szkodliwości palenia papierosów.
4. Uczeń sprząta miejsce gdzie były palone papierosy.
5. Wychowawca powiadamia rodziców.
6. Uczeń przygotowuje i prezentuje na forum klasy referat na temat szkodliwości palenia papierosów.
7. Wpływ na ocenę z zachowania.
8. Za dalsze lekceważenie i nieprzestrzeganie przez ucznia zakazu palenia papierosów wychowawca w porozumieniu z pedagogiem szkolnym i dyrektorem pisemnie informuje Sąd Rejonowy, Wydział Rodzinny i Nieletnich w Turku – wgląd w sytuację rodzinną dziecka

IX. Procedura postępowania wobec aktów zastraszania, wymuszania, wywierania presji również w przypadku cyberprzemocy

Działania wobec sprawcy:

1. Powiadomienie wychowawcy, pedagoga szkolnego.
2. Wpis uwagi do dziennika elektronicznego.
3. Przeprowadzenie rozmowy w celu wyjaśnienia przebiegu zdarzeń,
4. Wezwanie rodziców do szkoły.
5. W przypadku braku poprawy – ponowna rozmowa z rodzicami (skierowanie na badania do PPP) oraz wychowawca w porozumieniu z pedagogiem szkolnym i dyrektorem pisemnie informuje Sąd Rejonowy, Wydział Rodzinny i Nieletnich w Turku
6. Wpływ na ocenę z zachowania.

Działania wobec ofiary:

1. Powiadomienie wychowawcy, pedagoga szkolnego.
2. Przeprowadzenie rozmowy w celu wyjaśnienia przebiegu zdarzeń i udzielenie wsparcia.

3. Otoczenie ucznia we współpracy z pedagogiem, psychologiem szkolnym szczególną opieką.
4. Możliwość skierowanie ucznia na terapię dla ofiar przemocy.

X. Procedura postępowania wobec aktów wandalizmu.

1. Powiadomienie wychowawcy klasy.
2. W przypadku trwałych zniszczeń powiadomienie pedagoga i dyrektora.
3. Wpis uwagi do dziennika elektronicznego.
4. Przeprowadzenie z uczniem rozmowy, w celu rozpoznania przyczyn zachowania.
5. Wezwanie rodziców (opiekunów) do szkoły.
6. Ustalenie wspólnie z rodzicami i uczniem sposobu i terminu naprawy wyrządzonych szkód lub uiszczenie opłaty za ich naprawę.
7. Wpływ na ocenę z zachowania.

XI. Procedura postępowania w przypadku zachowania uniemożliwiającego prowadzenie lekcji (wulgarne zachowania w stosunku do rówieśników, nauczyciela, głośne rozmowy, spacery po sali, brak reakcji na polecenia nauczyciela).

1. Upomnienie słowne.
2. Próba uspokojenia sytuacji w klasie.
3. Powiadomienie wychowawcy klasy, wpis uwagi do dziennika elektronicznego.
4. W każdym przypadku, powiadomienie rodziców (prawnych opiekunów oraz ewentualnie kuratora sądowego).
5. W przypadku braku reakcji na interwencję nauczyciela i wychowawcy, powiadomienie dyrekcji szkoły.
6. Systematyczne spotkania z pedagogiem, psychologiem szkolnym.
7. Za dalsze lekceważenie i nieprzestrzeganie przez ucznia obowiązujących zasad w szkole wychowawca w porozumieniu z pedagogiem szkolnym i dyrektorem pisemnie informuje Sąd Rejonowy, Wydział Rodzinny i Nieletnich w Turku – wgląd w sytuację rodzinną dziecka

XII. Postępowanie w sytuacji podejrzenia, że uczeń znajduje się pod wpływem alkoholu lub innych środków odurzających.

1. Powiadomienie wychowawcy, pedagoga szkolnego oraz dyrekcji, a także pielęgniarki szkolnej.
2. Odizolowanie ucznia od reszty uczniów, lecz nie pozostawienie go samego.

3. Wezwanie rodziców oraz zawiadomienie najbliższej jednostki policji.

XIII. Postępowanie w przypadku podejrzenia, że uczeń posiada przy sobie substancje przypominające narkotyki.

1. Nauczyciel w obecności innej osoby (wychowawcy, pedagoga, dyrekcji) ma prawo zażądać, aby uczeń przekazał mu podejrzaną substancję, pokazał zawartość torby itp. Nauczycielowi nie wolno (nie ma prawa) samodzielnie przeszukać odzieży ani torby ucznia – jest to czynność zastrzeżona dla policji.
2. Powiadomienie dyrekcji szkoły.
3. Powiadomienie o zaistniałym fakcie rodziców/prawnych opiekunów ucznia i wezwanie do natychmiastowego stawiennictwa w szkole lub miejscu przebywania ucznia.
4. W przypadku odmowy przekazania substancji lub pokazania zawartości torby i odzieży, szkoła wzywa policję, która przeszukuje ucznia oraz zabezpiecza substancję.
5. W przypadku oddania nauczycielowi przez ucznia podejrzonej substancji, szkoła przekazuje ją niezwłocznie policji.
6. Z przebiegu sytuacji sporządza się notatkę służbową.

XIV. Postępowanie w przypadku kradzieży

1. Przyjęcie zgłoszenia przez nauczyciela.
2. Wysłuchanie świadków, osób pokrzywdzonych i podejrzanych.
3. Ustalenie okoliczności zdarzenia oraz wartości skradzionej rzeczy.
4. Ustalenie sprawcy i przeprowadzenie rozmowy uświadamiającej skutki czynu
5. Powiadomienie dyrektora szkoły, pedagoga, wychowawcy klasy.
6. Powiadomienie rodziców lub opiekunów.
7. Zwrot skradzionej rzeczy lub ustalenie formy rekompensaty.
8. Sporządzenie notatki służbowej przez wychowawcę.
9. W przypadku nieustalenia sprawcy kradzieży o dużej wartości wezwanie policji
10. Dalszy tok postępowania prowadzi policja.

XV. Procedura postępowania w przypadku korzystania z telefonu komórkowego w szkole (odbieranie rozmów, używanie komunikatorów tekstowych, korzystanie z aplikacji)

1. W przypadku jednokrotnego naruszenia zasad nauczyciel udziela upomnienia uczniowi oraz przypomina o obowiązującym w szkole zakazie korzystania z urządzeń, nakazuje uczniowi wyłączenie i schowanie telefonu.
2. Za kolejne naruszenie przez ucznia zakazu używania telefonów komórkowych na terenie szkoły, wychowawca klasy lub nauczyciel odnotowuje zaistniałą sytuację w dzienniku jako uwagę negatywną, która ma wpływ na ocenę z zachowania.
3. Za dalsze lekceważenie i nieprzestrzeganie procedur, wychowawca klasy wzywa rodziców ucznia na rozmowę

XVI. Procedura postępowanie w sytuacji posiadania przez ucznia przedmiotów niedozwolonych na terenie szkoły (nóż, żyletka, kastet, kij, łańcuch, zapalniczka, zapalki, środki pirotechniczne, itp.)

1. Nakłanianie ucznia do oddania niebezpiecznego przedmiotu.
2. Natychmiastowe wezwanie drugiego pracownika szkoły w celu sprawowania opieki nad uczniem.
3. Poinformowanie ucznia o konsekwencjach przewidzianych w rozdziale II (Rodzaje kar)
4. Powiadomienie wychowawcy klasy i dyrekcji szkoły.
5. Powiadomienie lub wezwanie rodziców/prawnych opiekunów.
6. Sporządzenie notatki służbowej.
7. Wpisanie oceny nieodpowiedniej lub nagannej do dziennika przez wychowawcę klasy.

W przypadku odmowy przez ucznia oddania niebezpiecznego przedmiotu:

1. W celu zapewnienia bezpieczeństwa odizolowanie ucznia jeżeli użycie zabronionego przedmiotu może stanowić zagrożenie dla życia lub zdrowia innych.
2. Powiadomienie wychowawcy klasy i dyrektora szkoły.
3. Powiadomienie lub wezwanie rodziców /prawnych opiekunów ucznia.
4. Wezwanie policji.

XVII. Procedura postępowania w przypadku samookaleczenia lub próby samobójczej

Każdy pracownik ma obowiązek zareagowania na jakikolwiek sygnał o ryzyku zachowania autodestrukcyjnego u ucznia.

W przypadku zaobserwowania lub powzięcia informacji, że uczeń planuje podjąć lub podjął próbę samobójczą każdy pracownik powinien niezwłocznie poinformować o tym dyrektora szkoły.

Postępowanie w sytuacji, w której uczeń dokonuje samookaleczenia:

1. Należy uniemożliwić uczniowi kontynuowanie czynności samookaleczenia poprzez zastosowanie stanowczej perswazji z zachowaniem zasad bezpieczeństwa.
2. W razie potrzeby poprosić osobę dorosłą (nauczyciela/innego pracownika szkoły) lub ucznia o udanie się do sekretariatu celem poinformowania dyrektora szkoły i wezwania pogotowia ratunkowego
3. Jeżeli wydarzenie miało miejsce podczas zajęć lekcyjnych, zapewnić opiekę pozostałym uczniom z pomocą innego nauczyciela lub pracownika szkoły
4. Niezwłocznie poinformować o zaistniałym zdarzeniu dyrektora szkoły, pedagoga, psychologa szkolnego i wychowawcę klasy, do której chodzi uczeń dokonujący samookaleczenia
5. Wychowawca, pedagog lub psycholog wzywa rodziców ucznia, informuje o zdarzeniu i zobowiązuje do konsultacji psychiatrycznej ich dziecka. Przekazuje ucznia pod opiekę rodziców.
6. Wychowawca, pedagog lub psycholog szkolny informują rodziców o możliwości wsparcia psychologicznego na terenie szkoły oraz poza nią.

Postępowanie w przypadku powzięcia informacji, że uczeń ma ślady świadczące o samookaleczaniu się (informacja od samego ucznia, kolegów)

1. Wychowawca, pedagog lub psycholog powiadamia dyrektora szkoły, przeprowadza rozmowę z uczniem oraz powiadamia rodziców o zaistniałej sytuacji i prosi o niezwłoczne przybycie do szkoły
2. Wychowawca, pedagog lub psycholog przekazują ucznia pod opiekę rodziców i zobowiązują ich do konsultacji psychiatrycznej ich dziecka.
3. Wychowawca, pedagog lub psycholog szkolny informuje rodziców o możliwości wsparcia psychologicznego na terenie szkoły lub poza nią.